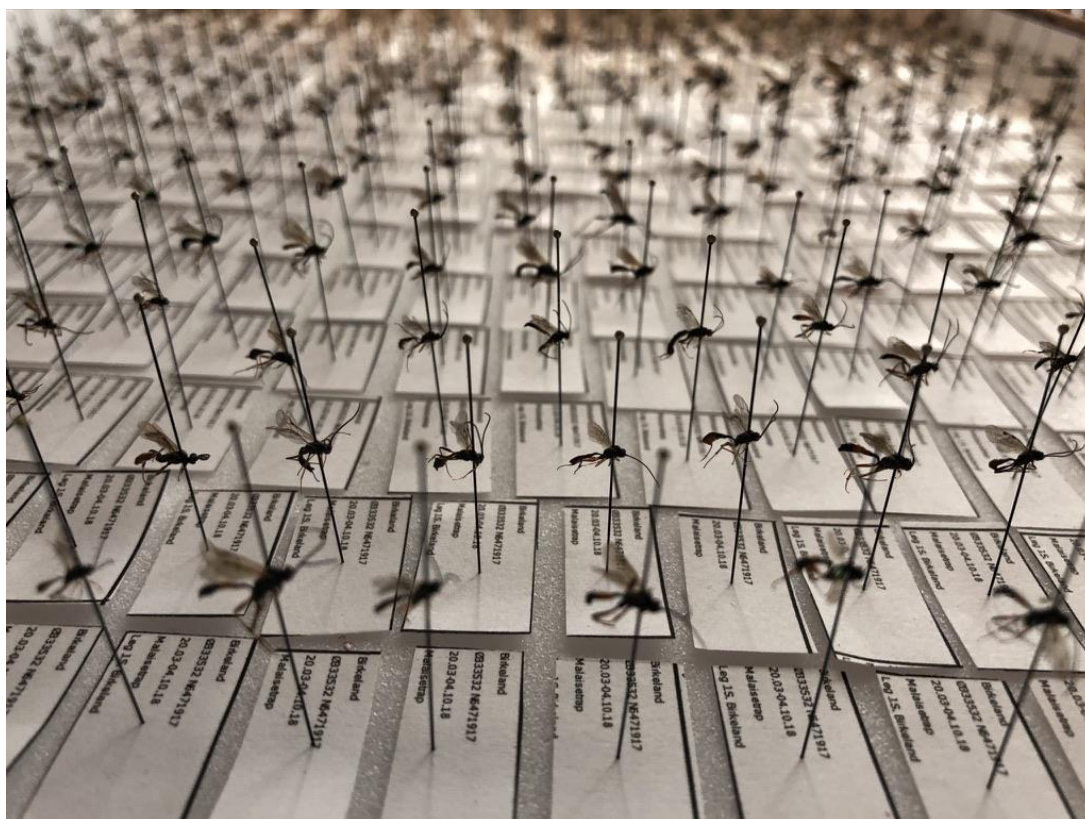

SABIMA kartleggingsnotat 18-2019

Kartlegging av insekter i Sokndal kommune 2019

Av Jarl S. Birkeland

Tromatobia ovivora, Sandbekk 27.10.2019

Tachina grossa, Skittmyr 13.07.2019.

Emneord:

Rogaland, Sokndal, artsmangfold, gammelskog, blomsterfluer, sommerfugler, hymenoptera.

Innledning

Sokndal kommune ligger lengst sør i Rogaland. Undertegnede er oppvokst i kommunen, nærmere bestemt på gården Birkeland. I 2017 fikk jeg støtte fra Sabima for å gjennomføre et kartleggingsprosjekt på insekter i kommunen (se kartleggingsnotat nr 4-2017 og nr 1-2018). Prosjektet er nå gjennomført som planlagt.

Som i foregående sesonger har det vært benyttet lysfeller, malaisetelt og turer med hån på forskjellige lokaliteter for å kartlegge.

Det er totalt gjennom 3 års perioden registrert kartleggingen registrert 841 arter hvorav flere er nye for kommunen, naturlig nok pga. manglende data. Alle sikre funn er rapportert i Artsobservasjoner.no. (AO). Det er gjort totalt 3760 registreringer av insekter som følge av undersøkelsene. Noen er også nye for Rogaland fylke/Vest- Norge.

Det er også funnet fem nye arter for Norge, ingen av disse er publisert enda, men det er på trappene.

I prosjektperioden er det funnet ni rødlistearter; tre i kategorien EN, tre i VU og tre NT.

Jeg har som tidligere sendt materiale til flere andre prosjekter som er støttet av Artsdatabanken. Dette vil forhåpentligvis komme i artskart etter hvert som prosjektene blir ferdigstilte.

Det er i tillegg til registrering av insekter, registrert mange andre arter som følge av insektkartleggingen.

Jeg har fått verdifull hjelp fra Arjen Leendertse på bestemmelse av *Diptera* (*Syrphidae*), samt hyggelig selskap på et par fangsturer. Kjell Mjølshes har også vært velvillig med sin hjelp for bestemmelse av sommerfugler (*Lepidoptera*). Jeg har sendt en del *Diptera* til en nederlandsk ekspert, Ruud van der Weele, han har bestemt opp ganske mange arter. Dette har jeg ikke pt. fått lagt inn i AO, men det vil bli gjort i nærmeste framtid.

Fangstene fra Malaisetelt og SLAM- feller er gjennomgått. Jeg har plukket ut de dyrene hvor jeg har kompetanse til å bestemme selv. Dette arbeidet er ikke avsluttet og vil nok pågå en stund videre ut over høsten/vinteren. Alle sikre observasjoner registreres på AO.

Jeg har plukket ut et betydelig materiale av Ichneumonider og Braconider, ca 2000 dyr som jeg har på nål. Jeg jobber med å heve egen kompetanse på disse spennende dyra, det er planen min å fortsette kartleggingen av disse dyra i årene framover.

Alle bilder er tatt av undertegnede,

Takk til SABIMA for støtte. Takk til Alf Tore Mjøs ved Stavanger Museum MUST for hjelp med malaisefangster. Takk til min kone Jannicke for tålmodighet og korrektur.

Synanthedon culiciformis, Løgevig 31.05.2019

Metoder

Jeg har brukt Malaisetelt og SLAM- feller som passive feller, hvor fangstflaskene har vært fylt med sprit og propylenglykol. Fangsten har variert, der noen feller har fanget svært store mengder dyr, mens andre plasseringer har gitt mere moderat fangst.

Lysfellene som er brukt er Robinsonfeller som undertegnede har laget selv. Robinsonfellene er utstyrt med 125 w kvikksølvdamppærer og fungerer greit, men det er nok noe "lekkasje" av micros, som det dog ikke er fra fabrikkbygde feller.

Videre har målrettet håving og fotografering vært brukt som metoder for å samle inn og dokumentere dyr.

Lepidoptera har kun blitt fotografert, men enkelte dyr er blitt samlet inn til Stavanger Museum (MUST). Tovinger (*Diptera*) og Årevinger (*Hymenoptera*) har blitt samlet inn og satt på nål for videre bestemmelse.

Lokaliteter

Her gir jeg en kort beskrivelse av hver lokalitet undersøkt i 2019, samt metoder og antall besøk/ fangstdøgn.

1. Birkeland N 58° 21' 20. E 6° 9' 8.9

Lokaliteten er et kulturlandskap. Flere småbruk omgitt av bjørkeskog og lynghei. Det er mye berg i dagen og fattig jordsmonn der det ikke er gjødslet. Kulturlandskapet er preget av å ha vært brukt som sauebeite i flere generasjoner.

Metoder; Malaisefelle, i perioden 30.03-04.10.18.
 Lysfelle, 18 fangstnetter.
 Håving og observasjoner, i perioden 29.04.-05.10.18.

Malaisefelle på Birkeland. Denne har stått ute i perioden 30.03.-04.10.18.

2 Birkelandsvatnet N 58° 21' 27 E6° 09' 27

Lokaliteten er ei rik myr ved Birkelandsvatnet, vegetasjonen er flaskestarr, myrhatt og diverse skjermplanter. Her ble det satt ut et malaisetelt, men dessverre kom det sau inn på myra, de tråkka ned teltet slik at det ble begrenset fangst.

Metode; Malaisetelt, i perioden 23.03.- 30.06.2019

3 Rekedal N 58° 21' 39 E6° 15' 50

Lokaliteten er en rik, sørvestvendt edellauvskog, som består av ei bratt li. Her finnes det svartorsumpskog og mye død ved som følge av omfattende beverarbeid langs elva. Det er en god forekomst av alm litt lenger opp i lia, hvor SLAM fella har vært plassert.

Metoder; SLAM-felle, i perioden 23.03-27.10.2019.
Håving og observasjoner

4 Rekvei N 58 20 35, E6 15 59

Lokaliteten er en rik edellauvskog, i ei sørvestvendt bratt li. Dominerende treslag er eik, alm, lind, hassel og hegg.

Metoder; Malaisefelle, i perioden 24.03.-27.10.18.
Håving og observasjoner
Lysfelle

5 Løgevig N 58 19 40, E6 16 74

Lokaliteten ligger på østsiden av Rekefjord pukkverk, og er sterkt påvirket av pukkverksdriften, da fjellmasser og sprengstein grenser opp mot lokaliteten. Lokaliteten var tidligere bebodd, og det er spor etter hustuffer og frukthager. Lokaliteten har rik gras- og urtevegetasjon. De dominerende treslag er eik og hasselkratt. Lokaliteten ligger tett opp mot sjøen og har et mildt klima, hvor det blant annet vokser et stort valnøttre som bærer frukter hvert år.

Metoder; Håving og observasjoner, 3 fangsturer.

6 Skittmyr N 58 20 58, E6 18 24

Lokaliteten er i utkanten av et jorde som er i tilgroing, det er mye tistler, mjødukt og skjermplanter på jordet, i kantsonen er det hasselkratt. Lokaliteten grenser mot Eikebakka naturreservat.

Metoder; Malaisefelle, i perioden 24.03.-27.10.19.
Håving og observasjoner

7 Sandbekk N 58 21 30, E 6 19 57

Lokaliteten er et gammelt gruveponi, hvor sandmasser ble deponert. Området er ørkenaktig, og det var store problemer med sandflukt for ca 30 år siden. Det ble da satt i gang et treplantingsprosjekt for å binde sandmassene, som var delvis vellykket. Her er fremdeles store flater med eksponert sand.

Metoder; SLAM-felle, i perioden 23.03.-27.10.19.
Håving og observasjoner, 3 fangsturer.

Områdene som SLAM-fella var plassert i på Sandbekk.

8 Vatland N 58 20 44, E 6 11 6

Lokaliteten ligger i kulturlandskap preget av sauebeite, noe innslag av eik i omkringliggende skoger. Her er det særlig veikanter som er undersøkt med tanke på blomsterfluer, bier og veps. Veikantene her er særlig rikt blomstrende med flere typer skjermplanter, vendelrot, jonsokblom, storkenebb, blåmunke, vivendel etc.

Metoder; Håving og observasjoner

9 Vardåsen N 58 19 48, E 6 13 01

Lokaliteten er en sørvendt tørrbakke, som ligger rett ved Rekefjord pukkverk. Denne lokaliteten inneholder en rekke sjeldne plantearter, den har nok et potensiale for å inneholde flere sjelden insekterarter, men lokaliteten er dårlig undersøkt.

Metoder; Håving og observasjoner

10 Kleivan, Årstad N 58 20 16, E 6 18 0457

Lokaliteten er en frukthage med en liten, restaurert slåttemark. Lokaliteten er omkranset av fattig eikeskog, myr og hager, og er ellers preget av hageplanter. Jeg har oppholdt meg i kanten av myra. Dette er ei rikmyr som jeg skal prøve å følge opp bedre til neste år.

Metoder; Lysfelle,
Malaisetelt 20.04.-27.10.2019
Håving og observasjoner, 2 fangstturer.

Litteratur:

- J. B. Jordal, J. I. Johnsen *Supplerende kartlegging av naturtyper i Rogaland i 2010*
A. Stubbs, M. Drake *British Soldierflies and their allies 2014*
B. Ehnström, M. Holmer *Nationalnyckeln Coleoptera: Cerambycidae*
H. Bartsch mfl. *Nationalnyckeln bind 1 & 2 Syrphidae 2009*
S. Falk, R. Lewington *Bees of Great Britain and Ireland 2015*
P. Yeo, S. Corbet *Solitary Wasps 1995*
R. B. Benson *Hymenoptera, Symphyta Section a RES Handbooks Vol. VI 1951*
L. Aarvik, L. O. Hansen, V. Kononenko *Norges sommerfugler 2009*
P. Waring, M. Townsend, R. Lewington *Moths of Great Britain and Ireland 2009*
P. Sterling, M. Parsons, R. Lewington *Micromoths of Great Britain and Ireland 2012*
H. P. Tschorning, B Herting: *The Tachinids (Diptera: Tachinidae) of Central Europe 1994*
G. R. Broad: *Keys for the identification of British and Irish nocturnal Ichneumonidae*
S. Ball: *Key to Sciomyzidae 2017*
S. Ball: *Key to the British Scathophagidae 2014*

Internettressurser:

- Artsdatabanken: *Arter på nett*
Artdatabanken (Sverige): *Artnyckeln*